

WORKSHOP A NÉMETH LÁSZLÓ GIMNÁZIUMBAN

EURÓPA KULTURÁLIS KINCSEINEK FELFEDEZÉSE LEONARDO DA VINCI NYOMÁN

Két év, öt ország, hat iskola, tizenkét európai város, nyolcezer kilométer, 28 mobilitás, több mint 30 közös workshop, több mint 600 e-mail, egy közös, többnyelvű musical, sikeres és nagyon gyümölcsöző együttműködés, megannyi új kapcsolat, barátság és ismeretség, számos pozitív élmény és benyomás – talán így lehetne nagyon vázlatosan összefoglalni azt a *Comenius iskolai együttműködések projektet*, amelyben a Németh László Gimnázium, Általános Iskola és Óvoda vett részt 2010 és 2012 között.

A COMENIUS PROJEKT

Az Európai Unió *Egész életen át tartó tanulás* programja gyerekkortól idős-korig lefedi az élethosszig való tanulást. A Comenius akció a tanulás első, érettségiig vezető szakaszára koncentrált, „célja, hogy hozzájáruljon a közoktatás minőségének fejlődéséhez, erősítse annak európai dimenzióját, illetve segítse a nyelvtanulást. Kiemelten támogat néhány fontos általános célkitűzést, mint pl. a multikulturális környezetben történő tanulást, amely az európai állampolgárság sarokköve, a hátrányos helyzetű csoportok támogatását vagy az iskolai leszakadás elleni harcot” – olvashatjuk a Tempus Közalapítvány honlapján, amely pályázatok és projektek koordinálását végző magyarországi intézmény.

A *Comenius iskolai együttműködések* lehetővé teszik, hogy Európa különböző országainak közoktatási intézményei együtt dolgozzanak az általuk közösen meghatározott témával kapcsolatos projektcélok megvalósításán. A projekt során törekedni kell nemcsak a diákok, hanem minél több kolléga, sőt a szülők és támogató civil szervezetek bevonására is. A közös munka következtében létrejövő eredményeket (új tantervek, tanítási módszerek, jó gyakorlatok) lehetőség szerint be kell vonni az iskola tanrendjébe és oktatási programjába. Az egyes projektek két éves megvalósítási időszaka alatt az intézmények diákjai és munkatársai többször is találkoznak egymás országaiban az ún. projekt-találkozókon, hogy terveik megvalósításán közösen dolgozzanak, de az egyes projekt-találkozók között folytatódik a munka a saját oktatási intézményeikben is, felhasználva a külföldi tapasztalatokat. A konkrét célok megvalósításán kívül az együttműködések számos előnyt hordoznak: segítik az iskolák külföldi

kapcsolatainak kibővítését, és olyan általános érvényű célok megvalósítását, mint a tanárok és diákok nyelvi és kommunikációs képességének és nyelvtanulás iránti motivációjának fejlesztése, az információs technológiák alkalmazása a tanításban és tanulásban. A külföldi projekttalálkozókon pedig diákoknak és tanároknak egyaránt lehetőségük nyílik megismerni a közös európai értékeinket, valamint az egyes résztvevő országok kultúráit, történelmét és szokásait.

Nagy előnye a pályázatoknak, hogy általánosan elszámolható, tehát nem kell részletes és sok adminisztrációval járó költségvetést készíteni hozzá, a támogatási összeg - ami a mi pályázatunknál 13.000 Euró volt - a mobilitásokra (tehát a résztvevők külföldi utazási költségeinek fedezésére) és az itthoni projekttalálkozókra, valamint a projekttel kapcsolatban felmerülő más kiadásokra (rendezvények, kiadványok) fordítható.

COMENIUS, DA VINCI 21

Iskolánk egy ún. multilaterális (azaz legalább három ország intézményeit tömörítő), együttműködésben vett – és vesz – részt 2010 szeptemberétől 2012 nyaráig. Partnereink egy szlovéniai település (Lesično), két német (Orscholz és Ludweiler), egy lengyel (Zawiercie) és egy francia (Albert) kisváros oktatási intézményei voltak.

A projektet egy több hónapos előkészítő szakasz előzte meg, amely még 2009 második felében kezdődött, amikor is a felvettük a kapcsolatot partnereinkkel, majd ezt követte egy ún. előkészítő látogatás Lengyelországban 2010 elején, ahol közösen megbeszéltük a pályázat fő célkitűzéseit, majd összeállítottuk a pályázati anyagot.

A pályázatunk címe *Da Vinci 21* lett, és legfontosabb célunk a projekt során Európa felfedezése volt Leonardo da Vinci szellemében. Azért a sokoldalú reneszánsz polihisztort választot-

tuk, mert így különböző tudományterületen (festészet, zene, matematika, fizika, biológia, technika) kutathattunk saját nemzeti és közös kulturális értékeink után és fejleszthettük tovább ismereteinket a 21. század szellemében. A pályázat pozitív elbírálásáról 2010 nyarán, a tanév végén érkezett meg a hír iskolánkba a nemzeti irodától, a Tempus Közalapítványtól. Bár az egyik partnerünkkel, az orscholzi iskolával már 2008-2010-ig részt vettünk egy Comenius projektben, és a többi partnerünkkel is volt már kapcsolatunk (a 2008-2010-es ciklusban az ő pályázatukat elutasította a nemzeti irodájuk), nagy lelkesedéssel vetettük magunkat az új feladatba.

2012 szeptemberében, az első projekttalálkozó Szlovéniában csak tanárok vettek részt, hiszen ekkor az előzetesen megfogalmazott projektcélok technikai kivitelezésével kapcsolatos részleteket beszéltük meg. Emellett persze lehetőségünk nyílt megismerni a környezetet és a lesičnoi általános iskolát is. A kis település egy festői szépségű dombvidéken található, iskolájába a környező pár száz fős településekről járnak be, kb. 100 diák, akik a szlovén oktatási rendszernek megfelelően a 9. évfolyamig látogatják az általános iskolát. Csodálkozva – és kicsit irigykedve – néztük kollégámmal a mi iskolánkhoz (1200 tanuló, 25-30 fős osztályok) viszonyítva családias hangulatú 9-12 fős osztályok tanórai munkáját.

A következő projekttalálkozóra Franciaországban került sor, ahol számos workshopon vettek részt a különböző országok diákjai a zene, környezetvédelem, európai uniós ismeretek és megújuló energiaforrások témakörében. Természetesen lehetőség nyílt egymás megismerésére kevésbé formális keretek között is, hiszen a diákokat fogadó családok szállásolták el és a francia kollégáink változatos programot állítottak össze számunkra: kirándultunk Párizsba, ahol a Louvre-ban meglehet-

tük Leonardo *Mona Lisa*-ját, de voltunk Amiens városának lenyűgöző katedrálisában is.

Németországban már 2011 áprilisában voltunk, ahol elsősorban a fizika és a rajz témakörében rendezett workshopokon dolgozhattunk együtt barátainkkal, majd utolsó este egy nagyszabású musical keretein belül énekelhetett együtt a színpadon több száz diák szlovénul, németül, franciául, lengyelül és magyarul is, óriási sikert aratva. Persze itt sem hiányozhattak a kirándulások: megismerhettük a legöregebb német város Trier római korba visszanyúló történelmét, világörökségek körébe tartozó völklingeni vaskohóban pedig az európai ipari kultúrába kaptunk betekintést.

Szeptemberben Hódmezővásárhelyen fogadhattuk partnereinket, 22 diák és 15 tanár látogatott el városunkba. A fizika témakörében rendezett workshopon megmutattuk vendégeinknek az iskolánkban működő Foucault-ingát, a rajzosok repülő szerkezeteket terveztek és festettek üvegre és agyagedényekre, a médiások a multimédia eszközeivel meséltek történeteket, míg egy munkacsoport az iskola épületének energia térképét készítette el. Szerettük volna megismertetni külföldi barátainkat a tradicionális vásárhelyi mesterségekkel, így a diákok külső műhelyben korongozhattak és készíthettek üveg ékszereket a Garai Kerámia üzemében és Kiss Ferenc üvegműves mester műhelyében. Történelmünk és szűkebb környezetünk bemutatását szolgálta a mártélyi, szegedi és ópusztaszeri kirándulás. A projekthét végén egy rendhagyó kiállítást szerveztünk, ahol bemutattuk a diákok alkotásait, akik a kiállítás végén az általuk készített műtárgyakat haza is vihették.

A lengyelországi, záró-projekt-találkozó a rossz idő ellenére is jól sikerült, az elmaradhatatlan workshopokon már régi ismerősként dolgoztak együtt a diákok, az előző találkozókon ugyanis nemcsak a lengyel és magyar diákok váltak jó barátá, így a fogadó családok együtt szerveztek közös programokat, kirándulásokat a vendég diákoknak. A családi programokat egészítették ki az iskola által szervezett kirándulások Krakkóba és a wieliczki sóbányába, ahol lépten-nyomon magyar történelmi vonatkozású látnivalóba botlottunk.

EREDMÉNYEK

Partnereinkkel együtt két év alatt számos ún. projekttermék elkészítését vállaltuk, amelyeket nemcsak az

DIÁKJAINK AZ EIFFEL-TORONY LÁBÁNÁL

egy-egy projekttalálkozón készítettünk, hanem az egyes találkozók között is folyt a munka az iskolákban, tanórákon, szakkörökön, vagy éppen versenyeken. Ezek felsorolása valószínűleg túlfeszítené beszámolóim terjedelmi korlátait, de párat szeretnék megosztani az olvasóval a teljesség igénye nélkül: a leglátványosabb projekttermék kétségkívül az európai kontinens sokszínűségéről szóló közös, többnyelvű musical volt. Hatalmas élményt jelentett együtt látni a színpadon öt európai országot, több mint száz, 11-18 éves diákot, akik anyanyelvükön és németül énekelnek. A musicalt azért is tartom nagy eredménynek, mert a sikeres előadást egy több hónapos előkészítő munka előzte meg, hiszen az eredetileg német nyelvű

szöveget le kellett fordítani a nyelvórákon, be kellett gyakorolni az énekórákon és a zene- és énektanároknak pedig hangszerelni kellett.

Emellett számos izgalmas termék született még: egy, az iskolák közötti verseny eredményeképpen a projekt logója (az egyes iskolákban a diákok több logó tervet és készítettek, majd a nemzetek legjobbjai közül választottuk meg a győztes logót).

Az iskolák közösen megfestették da Vinci leghíresebb műveit, de nem elsősorban a hitelességre törekedve, hanem úgy, ahogy a diákok látják őket a 21. században.

Mozaikmintákat terveztek és készítették a tanulók az iskolai matematika, rajz és technika órákon, majd a magyar-

KÉSZÜL A LENGYEL - MAGYAR REPÜLŐGÉP

országi projektalálkozón színes mozaikfallá illesztettük a mintákat.

Da Vinci szellemében repülő tárgyakat terveztek a diákok saját iskoláikban, a szerkezetek képét Vásárhelyen a workshopokon ráfestették agyagedényekre és üveglapokra majd Lengyelországban össze is szereltük őket, végül kipróbáltuk, hogyan repülnek.

Mindezekről az eseményekről persze rengeteg fénykép és videofelvétel is készült, amelyekből a diákok a médiaórán filmeket készítettek, a projektalálkozó fotóiból pedig egy kiállítást rendeztünk, hogy az egész iskola megismerhesse a projektet.

A kézzelfogható projekttermékek persze könnyen elhomályosítják a hosszú távú eredményeket, amelyek azonban mégsem elhanyagolhatóak, sőt az igazi értelmét adják a Comenius projekteknek: az önmagában nagyszerű, hogy az Európai Unió diákjai együtt lakhatnak, tanulhatnak – még ha csak egy hét erejéig is – egymás országaiban, ahol alkalmazkodniuk kell egymáshoz, a fogadó családokhoz, kommunikálniuk kell egymással, egyszerűen „együtt kell működniük”, különben nem boldogulnak.

Remek alkalom ez, és fontos célja a projekteknek, hogy más, a saját országainkban nem megszokott tanítási módszereket, oktatási formákat ismerjünk meg. Amikor iskolánk egyébként nagyszerűen gitározó rajztanára - Zoltai Attila - Németországban meglátta az iskola gitárszakkörének előadását, arra gondolt, hogy valami ilyesmit itthon is létre kellene hozni: húsz, különböző korosztályból származó német diák gitározott együtt a színpadon önfeledten, a szakkörön a diákokat tanító szülő vezetésével. Így iskolánkban szeptember óta gitárszakkör is működik, sőt áprilisban már be is mutathatták tudásukat a nagyérdeműnek egy kiállítás megnyitóján.

Végül még egy fontos érv, melyet manapság sajnos egyre inkább hangsúlyoznunk kell a Comenius együttműködések kapcsán, hogy a projektek tevékenyen hozzájárulnak Európa egységének megszilárdításához. A projekt során ugyanis többször rá kellett döbbernünk, hogy bár különböző nyelvi, kulturális háttérrel rendelkezünk, mégis egyformák vagyunk: a francia, német, lengyel és szlovén kollégák ugyanolyan tanácstalanul kavargatták a tökfőzeléket a magyarországi projektalálkozón, a különböző nemzetek diákjai hasonló bajban voltak az első projektalálkozó workshopjain, amikor meg kellett értetniük magukat a másikkal, és ugyanolyan felszabadultan tudtak énekelni is a színpadon. A Comenius iskolai együttműködések így teremtik meg az egységet a sokszínűségben.

Huzián Péter a projekt vezetője - fotók: projekt résztvevői

FEHÉR JÓZSEF

Ez a hazám

Hol apám a kaszáját fente,
s a kalászok ledőltek elébe
minden suhintástól rendre
- ott van hazám! Hív és visszavár,
ezernyi szállal magához köt e táj.

Illatot ébreszt, hangot idéz,
amerre járok, minden emlék.
Anyám siet most újra elém.
Lehajol s gyengéden megölel;
kévét köt megfáradt kezivel.

Apám izmos vállait látom,
mozdul a karja, átnyúl a tájon;
s villára ölti múltat a mához.
Kezétől magasodik máris
kévékből emelt katedrális.

Cséplőgépnak szája dohog;
míg nyeli, falja az asztagot,
zsákba peregnek arany-magok.
Kemencét fűt ősz nagyanyám,
új kenyérnek illata száll.

Barázdát hasít az eke,
szép reményét veti bele
nagyapámnak kérges keze.
Olvad a hó, elmúlt a tél,
zsenge vetés kalászt remél.

Csillag villan fenn az égen,
hold ezüstje hull a réten;
velem sétálsz úgy, mint régen.
Átkarolom derekadat,
megcsókolom ajkaidat.

Hevesebben ver a szívem,
kis kamaszként izzad kezem,
bárhol járok, emlékezem.
- Hazatértem, itthon vagyok,
ez a hazám, magyar vagyok.